

Knihy: Návrat československého marnotratného syna 12.

Další čtení na pokračování knihy ThDr. Josefa Novotného, která obsahuje čtrnáct biblických úvah pro písmáky.

Knihy

Návrat československého marnotratného syna 12.

ThDr. Josef Novotný byl nesporně nejvzdělanějším, současně však i prakticky nejschopnějším pracovníkem československých baptistů v první polovině 20. století se schopnostmi vůdčími, organizačními a řečnickými. Při svých hlubokých vědomostech a znamenité kvalifikaci vědecké byl mužem upřímné, dětinské víry a vroucí zbožnosti, velkým idealistou, laskavým rádcem, kamarádem, přítelem.

Vedle kazatelské a učitelské činnosti byl bratr Józsa Novotný velice činný i literárně. Novinový článek k jeho osmdesátinám nás informuje o tom, že napsal na padesát knih. Jsou to drobné i rozsáhlejší práce, v nichž se dovídáme mnohé o počátcích baptismu u nás, obsahovaly povídky a příběhy pro nejmladší generaci a byla mezi nimi i potřebná literatura pro studenty.

Dnešní čtení na pokračování je další úvaha z jeho útlé knížky biblických úvah pro písmáky *Návrat československého marnotratného syna*, která vyšla v roce 1932 v Praze:

Naši Timoteové, Absolonové a děti mezi ploty.

V českém bratrském světě máme dva druhy lidí: rozené bratry a přestoupilé z církve katolické. První jsou čeští Timoteové, druzí čeští Pavlové. Prvých je velká většina a jsou to povahy nám dobře známé: lidé vyrostlí z bohaté tradice, vyhraněné postavy, určití v názorech, pevní v charakteru, dovedou zlhostejně někdy, ale jen zřídka opouštějí základy položené v mládí, mají tisíce drobných chyb, ale přec vás vždy okouzlí jedinečný pel jejich bytosti, jsou sice někdy nasáklí duchem času, v některých případech hodně nepříznivě, ať už je to ztrnulý duch venkova, hmotařství průmyslových středisk nebo povrchního velkoměsta, přes to vždy rození čeští bratři rozřisují kolem sebe svéráznou vůni velkých předků.

Zcela jiní jsou přestouplí z katolické církve. Čím je prvé skupině tradice, tím je této síla vlastního přesvědčení. Mají-li »rození« svou určitost, pevnost, vyhraněnost z věrného následování obřích postav předků, dostávají »přestouplí« tyto vlastnosti teprve po mnohém bloudění a zápasech. »Přestouplí« často více dovedou ocenit velikost českého bratrství; přicházejí nepředpojatě, skoro zvědavě, se zdravou naivností dívají se jako děti na nás — na vyrůstající »proutek z pařezu Izai«. Zde je vysvětlení jejich nadšení. Ale stejně pozorují naše slabiny. Zde je vysvětlení jejich častého

zklamání a někdy opětného odpadnutí. Jsou mezi nimi silní jednotlivci, kteří předčí »rozené«, ale je také mnoho takových, kteří přes opravdové prožití velkých pravd božích, v mnohém zůstávají katolíky do smrti.

Jsou-li »rození« čeští Timoteové, jsou »přestouplí« čeští Pavlové. Jestliže se naučil český Timoteus na kolenu své báby a matky »od dětinství písma svatá znát«, která ho učinila nejen moudrým, ale i stálým a vytrvalým, naučil se český Pavel ve svém Damašku v silném okamžiku velkého náboženského převratu čilé misijní činnosti. A dovede-li českého Timotea v slabé chvíli vzpřížit vzpomínka na tu starou, starou zvěst, kterou slyšel na mateřském klíně a viděl v srdci zvěstovatelky, dovede stejně mocně zvednout klesajícího českého Pavla k nové práci vzpomínka na velký okamžik duchovního obrácení. Ale jako čeští Timoteové bývají přenáhlenými brusiči českého náboženského démantu, že často po neustálém broušení konečně zbude pouze trochu démantového prachu, avšak drahokam zmizí, tak zase čeští Pavlové nejednou jsou při obrácení nabitými elektrickými bateriemi, které čím jsou časově vzdálenější od nabití, tím jsou nábožensky slabší.

V přestupovém hnutí nám pokolení Pavlů značně vyrostlo a přirozeně i zaslouženě nabylo v našich církvích velkého významu. Avšak nám musí jít i o druhý typ členstva v našich sborech. My potřebujeme vedle Lutherů i Melanchthony, vedle Husů i Jeronýmy, vedle bratrů Lukášů i bratry Blahoslavy. A úloha našich rodin i našich Nedělních škol je, abychom si vychovali své Timotey. A tak bych rád s vámi za pomoci boží rozjímal o cestách, kterými bychom se měli brát, abychom byli připraveni na důležitý úkol výchovy svých Timoteů. Avšak tím není vyčerpán úkol nedělní školy. Nám musí jít nejen o ideální děti z nejvyššího duchovního ovzduší prvotřídních náboženských rodin, v jaké Timoteus vyrostl, nýbrž i o takové nešťastné Absolony, kteří měli zbožné rodiče, avšak jejichž výchova

byla zanedbána. A konečně jest naší úlohou podle přání největšího přítele dětí zvat na svatbu, což má být programem naší nedělní školy, i takové ubohé děti, které vyrůstají mezi ploty bez jakékoliv péče. A není příčiny, proč by ze všech tří skupin nám nemohli vyrůst vzácní čeští Timoteové, bude-li nedělní škola do-
bře znát cesty, kterými se má brát.

A tak především se rozhovořme o skupině prvé. Šťastný Timoteus! Dovedete si představit, v jakém ovzduší Timoteus vyrůstal? Zajímavo je, že o jeho otci ničeho nečteme. Zdá se, že tehdejší poměry se mnoho nelišily od našich dnešních a že Timoteův otec byl zaměstnán celý den jako průměrný náš otec, kterému na výchovu dětí nezbude mnoho času. Avšak Timoteus měl znamenitou náhradu. Měl zbožnou babičku Loidu a zbožnou maminku Euniku. A tyto dvě ho od dětinství učily svatá písmata znát, která ho moudrého učinila k spasení. Jsou jednotlivci i zbožní, kteří tvrdí, že snad se nemá s náboženstvím začít tuze záhy. Rozhodně není nikdy tuze záhy ve výchově dítěte, jde-li o dobrou věc. Naopak; nejednou rodiče litují, že nezačali dříve s tou či onou dobrou zvyklostí. Právě doba před šestým rokem, před vstupem do školy je nesmírně důležitá, a všichni šťastní jednotlivci, kteří měli domovy jako Timoteus, celý život pocítují pevnost základů náboženských, které byly jim dány doma právě od těch, které měli nejraději. A věřte, že žádné jiné místo není tak citlivým zkušebním kamenem pro zjištění domácího duchovního stavu, jako právě nedělní škola. Zkušený učitel nedělní školy vám ihned může říci podle náboženského stavu dítěte, jaký je stav jeho babičky a maminky. A tohle je ideální dítě, které má vstoupit do nedělní školy, dítě, jehož srdce bylo zdárně zkypřeno a připraveno již doma. Ideální rodina připravuje takové dítě již před jeho vstupem do nedělní školy, tak že pak výchova nedělní školy už je jen pokračováním a doplněním výchovy rodinné. A člověk se neubrání povzdechu, »Šťastný Timoteus! Záviděníhodné mládí!«

Kde jste babičky Loidy, kde jste vy maminky Euniky! Zdá se, že vaše pokolení vymřelo. Mnoho se mluví dnes o ženské otázce a obvykle, kdykoli se o ní hovoří, zbude z toho jen mnoho řečí. Zde je nejlepší řešení, přirozené, ideální. Jak se žena nejlépe vyžije, jak splní nejideálněji své životní poslání? Cesta naznačená Loidou a Eunikou dnes jest před vámi. Nerozpakujte se na ni vstoupit, vy moderní Loidy a Euniky! Nebudete litovat a budete hojně odměněny. Šťastné dítě, kterému nedělní škola potvrdí, co doma bylo slyšelo a naopak, kterému domov potvrdí, co bylo slyšelo v nedělní škole. Šťastné dítě, v jehož výchově není rozporu mezi domovem a nedělní školou! A nám musí zůstat ideálem tato šťastná skupina zahájená před dvěma tisíci lety vzácným Timoteem.

Avšak tím není vyčerpán program nedělní školy, nýbrž jen zahájen. Učitelé nedělní školy nesmí se zastavit ani před méně šťastnými dětmi. Děti, které měly mládí jako Timoteus prožil, je poměrně málo. A nám musí jít právě o to, abychom i těm ostatním, ba zvláště těm, nahradili čeho se jim doma nedostalo. Do této skupiny nepatří ještě ty nešťastné z nejnešťastnějších dětí, které mají nehodné rodiče, nýbrž sem prozatím patří ony děti, které vyrůstají v domě zbožných rodičů, avšak jsou z nepochopitelných důvodů zanedbány. Jsou to naši malí Absolonové. To je náš druhý typ našich rekrutů v nedělních školách. Všimli jste si už v jakém prostředí Absolonové vyrůstají? Člověk by čekal bezbožné ovzduší. A zatím v případě Absolonově pravý opak je pravdou. Mohl být zbožnější současník v Israeli nad tehdejšího krále Davida? Horlí pro Hospodina, činí obětavé přípravy k stavbě domu Božího, přivádí národ sobě svěřený na vysoký stupeň duchovního života. Rozdělová oheň na oltáři Hospodinově a stará se, aby plamen vysoko se vznášel a — zatím domácí oltář pohasne. V domě Davidově pro samé stromy neviděli lesa. Pod svícem bývá tma tím hustší, čím větší je ten svícen. A David byl veliký

svícen, proto tma pod ním byla tak osudná. Zatím, co jiným chystal duchovní hody, vlastní syn na duchovní hlad hynul. Proč nastala katastrofa? David pracoval nábožensky a velmi pilně i horlivě — avšak pro tolik duchovní práce mimo svůj domov zapomněl na své nejbližší. A bohužel nenašla se žádná Loida ani Eunika, které by příliš zaměstnaného otce nahradily. A David při všem svém bystrozraku nebezpečí neviděl, až stál nad tragedií. Když volal: »Absolóne, synu můj, Absolóne!« — tehdy bylo již pozdě.

Znáte ty naše Davidy? Je to vzácné pokolení! A je jich třeba. Skoro by člověk o nich užil slova žalmistova: »Horlivost domu tvého snědla mne.« Jak se účastní práce misijní! Všude jsou. Není shromáždění některé sborové organisace, aby v něm nebyli. Pomáhají ochotně ve všech odvětvích práce ve sboru. Každý den mají nějakou schůzi. Nejraději by v kostele pořád byli. A zatím ve vlastních domech vyrůstají jim Absolónové a třeba o tom ani nevědí. Davidové sami se učí v chrámech Písma svatá znát, zkoumají do všech podrobností chemické složení vody živé evangelia a zatím jim doma děti při tom umírají na duchovní žízeň. A tu přicházíme my s naší nedělní školou a pravíme: »Ideální vaše rodina není, vy Davidové, měli byste mít rodinný krb, jaký Timoteovi uchystaly Loida a Eunika, avšak jestliže nemáte kdy, jak pravíte, čemuž arci my nerozumíme, nebo nemáte schopností nebo dokonce váš duchovní stav je na ubohém stupni — pošlete nám své děti do nedělní školy a my se pokusíme o to, aby z vašich dětí vyrostli Timoteové, aby vaši Absolónové byli zastaveni na své cestě k zahynutí a přivedeni na cestu Timoteovu.« Voláme tak zavčas a varujeme vás už dnes, aby jednou nenastal den, kdy budete, arci již pozdě, s Davidem lkát: »Absolóne, synu můj, Absolóne!«

Avšak je ještě jedna skupina dětí, kterou mnohý kněz a levita pomíjí, která však potřebuje více naší pomoci ještě než obě skupiny předcházející. Jsou to

ubohé děti, které nemají ani Loid a Eunik ani Davidů, nýbrž mají rodiče ubožejší, než jsou samy. Jsou to ti ubozí mezi ploty, o kterých Pán Ježíš mluví v podoběnství a vybízí nás, abychom je zvali na svatbu. V tomto podoběnství máte zároveň program nedělní školy. Má to být, obrazně řečeno, svatba. Každá nedělní škola má mít ovzduší svatby. A svatební dny tato poslední skupina dětí neprožívá nikdy. Ubohé děti mezi ploty! Jejich život a svatba jsou dva protilehlé body. Učitelé nedělní školy, nevidíte svůj krásný úkol? Máte těm nejmenším v království Božím, ke kterým se hlásí sám náš Mistr a Pán a jež jmenuje svými zástupci na zemi a proto zaslibuje odplatu všem, kdož by i jen číši vody studené jim podali — těm máte v nedělní škole chystat svatbu. Tohle byl původní účel nedělní školy. Tak ho chápal zakladatel nedělní školy Robert Raikes. Tohle je jeho historie. Viděl v neděli odpoledne pobíhat po ulicích děti bez dozoru a přirozeně tonoucí v mnohých vinách a hříších. I slitovalo se mu jich, protože je viděl jako ovce nemající pastýře. Děti shromáždil do svého bytu, měl s nimi ze začátku velikou trpělivost a jeho trpělivost byla odměněna mimořádným výsledkem: Raikesova hrstka dětí byla záhy rozmnožena a dnes čítá celá velká rodina nedělních škol as 30 milionů dětí.

Je pravda, že jsou jednotlivé Nedělní školy u nás, kam někdy opuštěný chlapec nebo zanedbané děvčátko zabloudí, avšak pravidelně se nekoná žádná práce na této skupině nedělní školy aneb aspoň ne v takové míře, jak by bylo žádoucno. Avšak neměli bychom se zpronevěřovat původnímu poslání nedělní školy; program Roberta Raikesa je dodnes časový a mezi českými ploty je ještě spousta ubohých dětí, o které nikdo nedbá. Cožkoli jste učinili jednomu z nejmenších těchto ubožáčků, učinili jste zároveň tomu, o němž vyznáváte, že je váš Spasitel. Avšak, cožkoliv jste zanedbali na nich, bere na sebe opět jejich nejlepší Přítel a praví, že vás bude jednou volat k zodpovědnosti: lačněl jsem

a nedali jste mi jísti, žízní jsem a nedali jste mi píti. Nasyťte a napojte duchovně lačné i žíznivé děti a budete hojně odměněni už jimi, když uvidíte výsledky. Avšak neztratíte odplaty své ani u Toho, který svoji odplatu zaslíbil.

Tak tu před námi stojí všechny tři skupiny dětí. A všechny tři skupiny jsou pomilování hodné a záchran-ny hodné. Pohleďte na nadějně Timotey! Posilněte je a pomozte jim na jejich šťastně započaté cestě! Žehnáme všem Loidám a Eunikám a modlíme se, aby jejich pokolení vyrostlo. Slitujte se nad nešťastnými Absolony! Zastavte je na jejich cestě! Modlete se za horlivé Davidy, aby nezapomínali svých dětí! Smilujte se nad všemi nešťastnými dětmi mezi ploty! Chystejte jim svatební dny ve vaší nedělní škole! A nechť naše nedělní škola spojí všechny tři skupiny v jednu jedinou rodinu boží. Není příčiny, proč by ze všech nemohli být Timoteové. Možnosti tu jsou.

Thema našeho sjezdu zní: Právo na existenci nedělní školy. Jsem přesvědčen a doufám, že i vy se mnou, že nám toto právo z našich textů vyrostlo. Že bychom neměli práva naše Timotey, kteří doma šťastně započali, dále vést; že bychom neměli práva ujmout se zanedbaných Absolonů a nahradit jim to, čeho se jim doma nedostane; že bychom neměli práva smilovat se nad nešťastnými dětmi mezi ploty, vyhledat je a přichystat jim alespoň jednou za týden svatební hody, jak si náš Mistr a Pán přeje? Nejen právo, nýbrž povinnost naše to jest.

Naše drahé nedělní školy, buďtež požehnány! Zkvetejte, množte se a rozšiřujte své krásné poselství do té doby, až bude v každém našem domově duch nedělní školy, až bude splněn ideál básníka, řkoucího:

Ó, blažen dům, kde zbožně otec, matka,
vědouce dobře drobná neviňátka,
že chováš víc než péči matčinu,

možná dítka k tobě přivínou;
kde u nohou tvých naslouchá vše rádo
a chválu tvoji záhy, ještě mládo
učí se hlásat, Spasiteli náš,
vždy po cestách, jež v zalíbení máš.

Pokračování příště

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)